

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Корпоративні фінанси»

на тему: «Місцеві фінанси: фіскальна та регулятивна роль в Україні»

Виконавець:

студентка фінансово-економічного факультету
Гогоман Олександра Володимирівна

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач
Мартинюк Ірина Василівна

ОДЕСА 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Процес становлення України як незалежної держави, що намагається пристосуватися до актуальних на сьогодні ситуацій в соціально-економічних та політичних сферах спонукає державу до неперервних реформ всіх інститутів, в тому числі і податкової системи України.

Місцеві податки є важливим фінансовим ресурсом у сфері формування дохідної частини місцевих бюджетів, а від цього, - показником рівня самодостатності певної місцевості у процесі децентралізації. Саме від рівня фіскальної ефективності місцевих податків залежить добробут та зростання соціально-економічного розвитку регіонів.

На сьогодні до місцевих податків належать єдиний податок та податок на майно, до складу якого входить податок на майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плата за землю.

Спрощена система оподаткування (сплата єдиного податку) є альтернативною системою оподаткування малого бізнесу, актуальною у використанні суб'єктів підприємницької діяльності через необтяжливість, сприятливим умовам ведення бізнесу та спрощенням бухгалтерського та податкового обліку.

Податок на майно має значну регулятивну роль для України. Так, крім стабільних надходжень, якими забезпечує податок на майно місцеві бюджети, він створює підґрунтя для регулювання ситуації на ринку землі та житла, попиту на автомобілі.

Вагомий внесок у розкритті економічної суті місцевих податків зробили такі вчені-економісти: Т.Гоббс, Л.Штейн, Е.Селігман, С.Нітті, Д.Вінницький, М.Черновська, І.Лопушинський та інші.

Надходження місцевих податків хоч і є стабільним джерелом наповнення місцевих бюджетів та не являються основними бюджетотворюючими. Тому цілком доцільним стає дослідження фіскальної ефективності місцевих податків, факторів впливу на їх надходження та розробка перспективних напрямів реформування місцевих податків за можливості перейняття зарубіжного досвіду.

Метою дослідження є аналіз фіскальної та регулятивної ролі місцевих податків в Україні та розробка пропозицій щодо вдосконалення механізму справляння місцевих податків при адаптації зарубіжного досвіду.

Завдання дослідження:

- розглянути виникнення та еволюцію розвитку місцевих податків у системі оподаткування;
- дослідити економічну сутність місцевих податків;
- розглянути нормативно-правове забезпечення місцевих податків;
- оцінити фіскальну спроможність справляння місцевих податків в Україні;
- проаналізувати регулятивну роль місцевих податків в Україні;

- здійснити прогноз надходження місцевих податків до місцевих бюджетів в під впливом різних факторів в Україні;
- проаналізувати зарубіжний досвід застосування податків на майно та спрощеної системи оподаткування;
- виявити перспективи вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні;
- запропонувати можливості перейняття зарубіжного досвіду податку на майно.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування місцевими податками суб'єктів різних організаційно-правових форм.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають між органами місцевої влади та платниками місцевих податків у процесі справляння місцевих податків.

Методи дослідження. Вирішення представлених у роботі завдань здійснювалось з використанням наступних методів дослідження:

- історичний метод (при розгляді виникнення та еволюції розвитку місцевих податків у системі оподаткування);
- метод порівняльного аналізу (при дослідженні та порівнянні категорій понять податку та місцевого податку);
- статистико-економічні методи (при оцінюванні фіскальної спроможності справляння місцевих податків);
- кореляційний метод (для оцінки впливу різних факторів на обсяг надходжень місцевих податків у розрізі кожного місцевого податку за своїми певними чинниками);
- метод синтезу (для оцінювання перспективи адаптації зарубіжного досвіду застосування майнових податків та спрощеної системи оподаткування для України).

Інформаційна база дослідження: законодавчі та нормативні акти України з питань місцевого оподаткування та спрощеної системи оподаткування, Податковий кодекс України, дані Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теорії і практики місцевих податків та оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, мережа Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 121 сторінка. Робота містить 17 таблиць та 28 рисунків. Список використаних літературних джерел нараховує 80 найменувань. Також налічується 7 додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра прийнято учать у студентській науково-практичній конференції фінансово-економічного факультету «Світ фінансів: сучасні виклики» 1-2 листопада 2018 р., за результатами якої було здійснено публікацію статті у збірнику

кафедри Фінансів. «Місцеві податки: фінансова та регулятивна роль в Україні».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-правові засади місцевого оподаткування»* розглянуто виникнення та еволюцію розвитку місцевих податків у системі оподаткування; досліджено економічну сутність місцевих податків; розглянуто нормативно-правове забезпечення справляння місцевих податків;

У другому розділі *«Оцінювання фінансової та регулятивної ролі місцевих податків в Україні за 2013-2017рр»* здійснено оцінку фінансової спроможності справляння місцевих податків в Україні; проаналізовано регулятивну роль місцевих податків в Україні; здійснено прогноз надходження місцевих податків до місцевих бюджетів в під впливом різних факторів в Україні;

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення місцевих податків в Україні»* проаналізовано зарубіжний досвід застосування податків на майно та спрощеної системи оподаткування; виявлено перспективи вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні; запропоновано можливості перейняття зарубіжного досвіду податку на майно.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Місцеві податки є стабільним джерелом наповнення місцевих бюджетів та фактором впливу на населення, суб'єктів господарювання, через умови оподаткування. На сьогодні до місцевих податків належать єдиний податок та податок на майно, до складу якого входить податок на майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плата за землю.
2. Зарубіжний досвід країн з розвинутою економікою свідчить про всебічне та ефективне використання місцевих податків. Основну роль в країнах з розвинутою ринковою економікою відіграють майнові місцеві податки на нерухоме майно фізичних та юридичних осіб і на землю.
3. Розглянутий досвід спеціальних режимів оподаткування зарубіжних країн є частково схожим на український. Так, серед відомих для нас елементів ССО існують різновиди єдиного податку, прогресивні ставки оподаткування в залежності від отриманого доходу, авансовані платежі, а також спрощення механізмів бухгалтерського та податкового обліку, звітування.
4. Наведені в роботі пропозиції зарубіжного досвіду майнового оподаткування та застосування ССО є потенційно можливими для

адаптації в Україні за умови проведення подальших розрахунків та оцінки фінансового ефекту на місцеві бюджети.

АНОТАЦІЯ

Гогоман Олександри Володимирівни,
«Місцеві податки: фінансова та регуляторна роль в Україні»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Корпоративні фінанси»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес оподаткування місцевими податками суб'єктів різних організаційно-правових форм.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти виникнення та еволюції розвитку місцевих податків у системі оподаткування, економічна сутність місцевих податків та їх нормативно-правове забезпечення.

Автором проведено оцінювання фінансової спроможності та регуляторної ролі місцевих податків, побудовано прогноз надходження місцевих податків до місцевих бюджетів.

В роботі запропоновано шляхи вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності та зазначено можливості перейняття зарубіжного досвіду податку на майно.

Ключові слова: місцеві податки, спрощена система оподаткування, податок на майно, транспортний податок, плата за землю, податок на нерухоме майно, фінансова спроможність, регуляторна роль, прогнозування надходжень.

ANNOTATION

Hohoman Oleksandra, «Local taxes: fiscal and regulatory role in Ukraine»,
thesis for Master degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance» under the program
«Corporate finance»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of taxation by local taxes of subjects of various legal forms.

Theoretical aspects of occurrence and evolution of local taxes in the tax system, the economic essence of local taxes and their regulatory support are considered in the work

The author analyzed the fiscal capacity and the regulatory role of local taxes, and forecasts the revenues of local taxes to local budgets.

Ways of improving the simplified system of taxation of business entities and the possibility of adopting foreign experience property tax proposed by the author in the work.

Keywords: local taxes, simplified tax system, property tax, transport tax, land rent, rent, real estate tax, fiscal capacity, regulatory role, revenue forecasting.